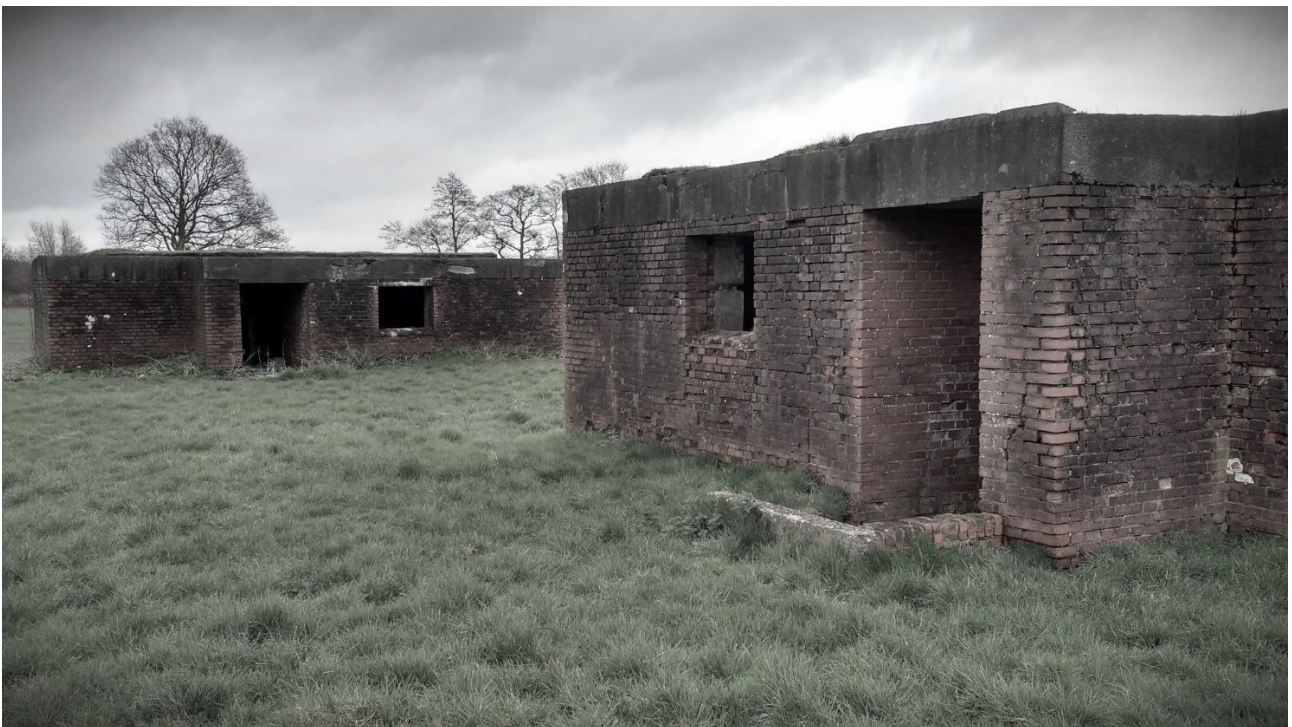

STICHTING BUNKERBEHOUD TRIMUNT

BELEIDSPLAN VOOR DE PERIODE 2023 - 2028

Inhoud

1. Inleiding, Stelling Lowe
2. Noodzaak beleidsplan en doelstellingen
3. Uitwerking doelstellingen
4. De Stichting bestuurlijk
5. Vrijwilligersbeleid
6. Publieksinformatie
7. Collectiebeheer
8. Relatiebeheer
9. Middelen
10. Evaluatie en toekomstperspectief

Bijlagen

- Overzicht bunkerterrein
- Samenstelling Bestuur
- Stichtingsakte
- Anbi status

Vaststelling

Het Beleidsplan Stichting Bunkerbehoud Trimunt is met inbegrip van de bijlagen 1 t/m 4 vastgesteld in de bestuursvergadering van 14 september 2023.

Hoofdstuk 1. Inleiding Stelling Löwe

In december 1940 van de Tweede Wereldoorlog werd door de bezetters voortvarend gestart met de bouw van een radarstelling op Trimunt om geallieerde vliegtuigen te onderscheppen bij een aanval op Duitsland. De Stelling was onderdeel van de Kammhuberlinie en een van de eerst functionerende radarstations. Later in de oorlog werd dit radarstation door de technologische ontwikkelingen minder functioneel. Daarom werden in het laatste oorlogsjaar de radarapparatuur en barakken verplaatst naar andere locaties en de geschutskoepels opgeblazen.

Na de oorlog werden de bunkers gebruikt als woning of werkplaats. Daarnaast bleek het terrein een ideale plaats voor motorcross, hetgeen resulteerde in de oprichting van Motor Club Marum en Omstreken in 1947. Ook werd het volop aanwezige zand van Trimunt gebruikt voor de aanleg van de N43, later de A7. De restanten van de oorspronkelijke radarstelling, die er nog zijn, raken in verval en worden overwoekerd door ingroeiende bomen.

Hoewel over Stelling Löwe in diverse artikelen en boeken het een en ander is geschreven, raakt deze geschiedenis bij de huidige bevolking toch in de vergetelheid.

In juli 2007 is er door de heer B. Kingma, destijds voorzitter van Heemkundekring Vredewold West al een gesprek geweest met de toenmalige gemeente Marum over een 'Reddingsplan voor de bunkers' om de gebeurtenissen aldaar niet te vergeten. Heemkundekring Vredewold West heeft in 2012 een PowerPoint presentatie voor de groepen 8 van de basisschool gemaakt om hen te vertellen over de gebeurtenissen in hun nabije omgeving gedurende de Tweede Wereldoorlog.

In 2015 besloot de heer G. Renkema, geïnteresseerd doordat hij opgroeide naast de voormalige Radarstelling, om een maquette hiervan te gaan bouwen. Hij vond en met hem vele anderen, dat de kennis van de geschiedenis van Trimunt niet verloren mocht gaan. Deze maquette kon op 13 april 2022 voor het eerst aan het publiek worden getoond!

W. van der Schaaf, geïntrigeerd door de verhalen van zijn vader over de Tweede Wereldoorlog ging in 2019 documentaires maken over de oorlogservaringen van ooggetuigen in het Westerkwartier. De gemeenschappelijke deler is het levend willen houden van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog met betrekking tot de Radarstelling en het behouden van de bunkers als Cultureel Erfgoed.

Het contact van al deze geïnteresseerden leidde op 17 februari 2022 tot het oprichten van de Stichting Bunkerbehoud Trimunt. Het moment is nu ook aangebroken om een doorkijk te geven naar de ambities van de stichting Bunkerbehoud Trimunt voor de komende jaren.

Hoofdstuk 2. Noodzaak beleidsplan en doelstellingen

De afgelopen jaren is veel gebeurd om de stelling Lowe weer op de kaart te zetten en voor het publiek zichtbaar te maken. Directe aanleiding is natuurlijk de bouw van de maquette geweest en de aandacht die dit gekregen heeft. Een groot aantal mensen heeft de maquette gezien en meegedaan aan activiteiten die in dit kader georganiseerd zijn, zoals een historische tocht, fietstochten en excursies. Met het oog op de toekomst hebben we als stichting Bunkerbehoud Trimunt een duidelijke stip aan de horizon voor ogen.

Doelstelling

1. Het behoud, herstel en beheer (van restanten) van bunkers op Trimunt van de voormalige Stelling Löwe uit de Tweede Wereldoorlog. Naast een bunker op de noordzijde hebben wij de bunkers aan de zuidkant van de A7 hierbij in beeld.
2. Het inrichten van een herdenkingspunt / tijdelijke expositie in de directe omgeving van het monument, noordzijde van de A7.
3. Het bevorderen van kennis omtrent gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog rondom dit gebied in brede zin, nadrukkelijk zal dit in samenwerking gaan met de stichting PodiumM, zo ook het verzorgen van educatie voor basisscholen en voortgezet onderwijs.
4. Het bevorderen van bewustzijn ten aanzien van de impact van oorlog.
5. Dit alles passend binnen de cultuur, recreatie- en toeristische ontwikkeling van de gemeente Westerkwartier.

Via Noord naar Zuid

Het verder ontwikkelen en zichtbaar maken van de bunkers en de inrichting van het terrein aan de zuidkant van de A7 zal pas mogelijk worden na goede afspraken met de huidige eigenaren. Aangezien we met persoonlijke gevoeligheden rekening dienen te houden zien we het herstel van de bunkers en het inrichten van een informatiepunt op het terrein aan de zuidzijde als een eindpunt van onze plannen. Het gebied bij het monument zien we als zeer geschikt voor de eerste activiteiten, zoals het opzetten van een tijdelijke expositie. Op het terrein van de motorclub staan ook een aantal bunkers.

De stichting zou heel graag een kleine bunker op het terrein van de motorclub willen renoveren en terug brengen naar originele staat. Daarnaast zijn we voornemens in het kader van goede burens te trachten beheer afspraken met de motorclub te maken. Zo ook afspraken over mogelijke publieksactiviteiten.

Dit beleidsplan bevat een concretisering van de doelstellingen voor de komende vijf jaar. Het beleidsplan zal indien nodig elk jaar worden aangevuld met een jaarplan. In de periode 2023 - 2028 zullen de doelstellingen van de Stichting vorm worden gegeven door de volgende voornemens te realiseren.

- Het onderhouden van een goede relatie met de grondeigenaar, Staatsbosbeheer, de gemeente Westerkwartier en de Motor Club Marum en Omstreken (MCMO) op basis van duidelijke afspraken.
- Op korte termijn (najaar 2023) in gesprek met MCMO inzake het kunnen en mogen opknappen van een kleine bunker op hun terrein tegen de A7 aan gelegen.
- Het ontwikkelen en in stand houden van de inrichting van een bezoekerscentrum en een beperkt aantal bunkers.
- Het herplaatsen van een Würzburg Riese radaropstelling.
- Het realiseren van een kwalitatieve doorontwikkeling van de publieksinformatie over de stelling middels een herdenkingspunt / tijdelijke expositie.
- Het beheren van een website en een facebook pagina.
- Onderzocht zal worden of het plaatsen van een tijdelijk onderkomen, zoals een barak uit de Tweede Wereldoorlog tot de mogelijkheden behoort.
- Het realiseren van een voldoende aanbod aan rondleidingen voor bezoekers.
- Op aanvraag kunnen twee korte documentaires vertoond worden over het oorlogsverleden rondom Marum.
- Via Erfgoededucatie Groningen worden scholen benaderd voor een PowerPointpresentatie over “Het drama van Trimunt”
- Met de stichting PodiumM wordt samengewerkt om te komen tot een (digitale) lesopzet over de geschiedenis van de stelling en over “Het drama Trimunt”.
- Het scheppen van mogelijkheden voor rondleiding, incl. virtuele mogelijkheden. (QR code)
  - Het vergroten van de mogelijkheid een bezoek te brengen aan de stelling zonder deelname aan een rondleiding.
- Het organiseren van een expositie gerelateerd aan het bevorderen van het historisch besef van het oorlogsverleden van het zuidelijk Westerkwartier.
- Het mogelijk inhoud geven aan een collectie- en documentatiebeleid.
- Het doen van onderzoek en meewerken aan de educatieve mogelijkheden.
- Het binden van "vrienden van" en sponsors aan de Stichting.
- Het uitbouwen van een samenwerking met organisaties in het Westerkwartier en gelijkgestemde organisaties buiten het Westerkwartier.
- Het realiseren van een reguliere exploitatie / bezoekerscentrum binnen de middelen die beschikbaar komen uit sponsorgelden, donaties en subsidies.
- Het verwerven van middelen uit aanvullende bronnen ten einde projecten in gang te kunnen zetten om de stelling nog meer zichtbaar te maken.

Hoofdstuk 4. De stichting Bestuurlijk

De Stichting wordt aangestuurd door een bestuur van 5 leden met de volgende taakverdeling:

Voorzitter	Wiebo van der Schaaf
Secretaris	Feikje Bron
Penningmeester	Gerrit Renkema
Lid	Gonneke Teeuwen
Lid	Nico Jan Dijkman

De benoemingsperiode, zittingsperiode, besluitvorming, verslaglegging e.d. zijn terug te vinden in het nog te ontwikkelen huishoudelijk reglement.

Voor de bestuursleden wordt het volgende profiel gehanteerd:

- voorzitter: gezaghebbend, verbinder, communicatief vaardig;
- secretaris: in staat zijn de coördinatie tussen de vrijwilligers \ werkgroepen en het bestuur en tussen de vrijwilligers onderling te bewaken;
- penningmeester: financiële deskundigheid, ervaring met het financiële beheer van instellingen en projecten.
- algemene bestuursleden: bij voorkeur iemand met een technische achtergrond die in staat is projecten te initiëren dan wel te beoordelen, iemand met kennis en inzicht op het gebied van publieksinformatie of iemand met historische kennis over het oorlogsverleden van de stelling en het zuidelijk Westerkwartier.

De kerndocumenten van de Stichting zijn:

- De statuten van de Stichting Bunkerbehoud Trimunt zoals vastgelegd in de notariële akte van 17 februari 2022.
- Het beleidsplan voor een vijfjaarlijkse periode, als eerste dit beleidsplan voor de periode 2023- 2028.
- Een begroting passend bij de jaaractiviteiten en bij afzonderlijke initiatieven
- Een jaarverslag met een jaarrekening wordt besproken en geaccordeerd tijdens de bestuursvergadering in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar.
- t.z.t. wordt een huishoudelijk reglement opgesteld waarin is uitgewerkt de rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het bestuur en de vrijwilligers \ werkgroepen.
- De ANBI status.

Hoofdstuk 5. Vrijwilligersbeleid

Naast het bestuur kent de Stichting een aantal vrijwilligers. De stichting is volledig afhankelijk van de inzet van deze vrijwilligers. Hoewel nu nog niet van toepassing zal het herstel en onderhoud van gebouwen en het terrein, het beheren en exploiteren van het erfgoed, de overdracht van kennis en informatie aan het publiek, het faciliteren van de dienstverlening in het bezoekerscentrum: allemaal taken zijn die door vrijwilligers worden uitgevoerd. De Stichting dient zuinig te zijn op de vrijwilligers. Van het bestuur mag dan ook voortdurend aandacht worden gevraagd voor een goed vrijwilligersmanagement.

Daartegenover staat dat het uitvoeren van taken als vrijwilliger niet vrijblijvend is. Van de vrijwilliger wordt t.z.t. verwacht dat hij of zij taken uitvoeren met weliswaar een grote mate van zelfstandigheid, maar wel binnen de kaders zoals die te vinden zijn in dit beleidsplan, in het jaarplan en in de instructies. Zonder duidelijke structuur kan de Stichting niet functioneren. Van de vrijwilligers mag verwacht worden dat zij oog hebben voor het stichtingsbelang dat soms op gespannen voet kan staan met individuele wensen. In dit kader zal t.z.t. een vrijwilligers beleid worden ontwikkeld

Hoofdstuk 6. Publieksinformatie

Een belangrijke doelstelling van de Stichting is het geven van informatie aan belangstellenden. Er is een goede start gemaakt met de presentatie van de maquette voor een breed publiek. Er worden rondleidingen gegeven. Via de website en facebook wordt informatie verstrekt. Kortom, er ligt een uitstekende aanzet voor een beleid dat er op gericht is informatie te geven aan een breed publiek. Verdere ontwikkeling van de publieksinformatie is nodig omdat bezoekers voor de inkomstenstroom zorg dragen waarmee de Stichting de exploitatie rond kan krijgen.

Samen met de Stichting PodiumM wordt gezocht naar een al dan niet digitale manier werken om het verhaal over de stelling en het drama van Trimunt geschikt te maken voor scholen en een breed publiek. Duidelijk is nu al dat voor dit project subsidie noodzakelijk is.

Hoofdstuk 7. Collectiebeheer

In toenemende mate zullen inventarisstukken deel gaan uitmaken van de bezittingen van de Stichting. Het gaat dan met name om inrichtingsattributen voor de bunkers, expositiestukken, documentatie. Deze worden zowel zelf aangeschaft als verkregen door schenking. Het is noodzakelijk inhoud te geven aan een visie op het collectie / documentatiebeheer. Als de stichting dit onderdeel zou laten voor wat het is, is de kans groot dat de opzet en inrichting van de stelling te rommelig wordt.

Hoofdstuk 8. Relatiebeheer

De Stichting kan alleen haar doelstellingen bereiken indien er voldoende maatschappelijke steun is. Niet alleen van vrijwilligers, maar ook van belangstellenden, sponsors en instellingen uit de omgeving waar de stichting raakvlakken mee heeft. Daarom worden de volgende activiteiten ontplooid.

Belangstellenden wordt de mogelijkheid gegeven om vriend te worden van de Stichting Bunkerbehoud Trimunt. Het bestuur bepaalt de minimum-hoogte van de donatie van vrienden. Tegenover deze donatie ontvangt de vriend tenminste elk jaar een digitale nieuwsbrief ?? De vrienden van de Stichting hebben onbeperkt toegang tot het bezoekerscentrum en kunnen één keer per jaar gratis aan een rondleiding deelnemen. Tevens wordt eenmaal per jaar een activiteit georganiseerd voor de vrienden van de stichting.

Bedrijven krijgen de mogelijkheid een sponsorcontract met de stichting af te sluiten. Het bestuur bepaalt het

minimaal gevraagde sponsorbedrag.

Hoofdstuk 9. Middelen

Risico's

Het niet verkrijgen in beheer of eigendom van een deel van de restanten van stelling Löwe
Het ontwikkelen van 'de Lelylijn' over \ door het gebied van de restanten van de Stelling, zo ook de 380 kv Lijn en de fietsnelweg Groningen Drachten
Het niet verkrijgen van voldoende middelen om plannen te ontwikkelen en uit te voeren.

Financiën

Tijdens de eerste vergadering van het nieuwe jaar worden de financiën van het afgelopen jaar besproken en geaccordeerd.
De financiële situatie van de Stichting is gering en blijft passend bij de bestaande omvang.
Op basis van projecten zullen subsidies worden aangevraagd

Hoofdstuk 10. Evaluatie en toekomstperspectief

Dit beleidsplan wordt in 2025 geëvalueerd. Het bestuur draagt daarvoor zorg en betreft de vrijwilligers bij de evaluatie.

Bijlage:

- Overzicht Stelling Löwe
- Samenstelling Bestuur
- Stichtingsakte
- Anbi status

